

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Одним із інститутів фінансової системи є інститут страхування, який у процесі створення ринкових відносин суттєво змінився від державного до комерційного. Страхування – це специфічна сфера, яка має свої ланки:

- 1) соціальне страхування (всі методи);
- 2) особисте страхування;
- 3) майнове страхування;
- 4) страхування відповідальності;
- 5) страхування підприємницьких ризиків.

За сучасних умов господарювання страхування здійснюється недержавними суб'єктами і опосередковано регулюється державою через законодавство. Одним із видів страхування є страхування в галузі морських перевезень, яке здійснюється страховими компаніями (СК) на підставі ліцензії.

Традиційно у фінансовому праві до найпоширеніших методів фінансового контролю відносять ревізію та перевірку. Також у фінансовому контролі використовуються також такі методи як аналіз, обстеження, оцінка, розслідування, інвентаризація. Наприклад, Бюджетний кодекс України визначає наступні методи контролю бюджетного процесу – перевірка, оцінка, розслідування, вивчення, ревізія, а також аудит, аналіз та звітність (п. 1.3 ст. 26 Бюджетного Кодексу України).

Відповідно до Закону України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” від 26 січня 1993 р. № 2940-ХІІ з змінами та доповненнями, державна контрольно-ревізійна служба здійснює державний фінансовий контроль шляхом проведення державного фінансового аудиту та інспектування. Проте детального тлумачення цих контролюючих заходів у чинному законодавстві не надається.

Інспектування здійснюється у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних в їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб. Таким чином, ревізія передуює прийняттю адміністративних заходів або фінансових санкцій.

Контрольні повноваження *Президента України* у сфері фінансової діяльності держави впливають з його статусу глави держави та гаранта державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Безпосереднє здійснення контрольних функцій може реалізуватися Президентом під час підписання ним прийнятих Верховною Радою законів, наприклад закону про Державний бюджет України на поточний рік або будь-яких інших законів у сфері організації та регулювання фінансової діяльності.

Кабінет Міністрів України виконує свої контрольні повноваження на підставі Конституції України, Закону України “Про Кабінет Міністрів України” та інших. Управління фінансами пов’язане з постійним контролем руху грошових фондів. Серед повноважень з управління фінансами Кабінет Міністрів України виконує суто контрольні.

Уряд постійно співпрацює з органами фінансового контролю в галузі морського страхування. Так, Кабінет Міністрів України отримує від Рахункової палати відомості про результати перевірок, ревізій та обстежень, а також пропозиції щодо притягнення до передбаченої законом відповідальності осіб, винних у порушенні вимог законодавства, нецільовому та неефективному використанні коштів, заподіянні матеріальної шкоди державі, розглядає такі відомості та пропозиції, вживає в межах своєї компетенції відповідні заходи та інформує про них Рахункову палату.

Важливе значення в системі державного фінансового контролю має фінансовий контроль, який здійснює державний орган виконавчої влади, діяльність якого спеціально націлена на управління фінансами, в тому числі, і спеціальними страховими фондами. Це *Міністерство фінансів України*, яке відповідно до покладених на нього завдань:

- зупиняє здійснення операцій з страховими коштами в разі виявленого правопорушення;
- погоджує проект плану основних напрямів контрольної – ревізійної роботи органів державної контрольної – ревізійної служби і отримує щомісяця звіти від Головного контрольної – ревізійного управління про проведені контрольні заходи;
- визначає основні організаційно – методичні засади державного внутрішнього фінансового контролю, дає оцінку функціонуванню систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту і здійснює внутрішній фінансовий контроль в страхових компаніях та аудит.
- одержує від центральних і місцевих органів виконавчої влади підприємств, установ і організацій усіх форм власності дані, необхідні для здійснення контролю за раціональним і цільовим використанням страхових коштів та за страховими виплатами;
- у межах своїх повноважень здійснює контроль за виконанням актів страхового законодавства видає накази, організує та контролює їх виконання та інші.

Губіна, А.Л. Методи фінансового контролю органів державної влади за діяльністю страхових компаній [Текст] / А.Л. Губіна // Актуальні проблеми правового регулювання фінансово-кредитних відносин в умовах кризи: практика правозастосування і шляхи її вдосконалення: зб. тез доп. за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (4 - 5 червня 2010 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2010. - С. 259-262.